

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Knyihár Márton ügyvéd által képviselt felperesnek a Daniné dr. Égető Mária jogtanácsos által képviselt Vám- és Pénzügyőrség Dél-Alföldi Regionális Parancsnoksága alperes ellen jövedéki ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Bács-Kiskun Megyei Bíróságon 5.K.21.261/2007. számon indított és ugyanezen bíróság 2007. november 22-én kelt 5.K.21.261/2007/12. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes részéről 13. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t

A Legfelsőbb Bíróság a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 5.K.21.261/2007/12. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100.000 (egyszázezer) forint elsőfokú- és 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 349.800 (háromszáznegyvenkilencezer-nyolcszáz) forint kereseti-, és 349.800 (háromszáznegyvenkilencezer-nyolcszáz) felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az Országos Borminósító Intézet (a továbbiakban: OBI) 2004. január 5-én ellenőrzést tartott a felperesnél, amelynek során a 2 literes originális zárású PET palackok egyikéből mintát vett félédes "csikós" asztali fehér borból.

A laboratóriumi vizsgálat megállapította, hogy a bor hamisítottnak minősül, ezért megtiltotta annak értékesítését, valamint értesítette a jövedéki hatóságot a jövedéki törvénysértés elkövetése miatt.

Az elsőfokú jövedéki hatóság a felperest 12.252.000 Ft jövedéki bírság megfizetésére kötelezte, megállapítva, hogy a felperes telephelyén olyan szőlőbort készletezett, illetve birtokolt, összesen 4.084 liter mennyiségben, amelyről megállapította a szakértői vélemény, hogy hibás, hamisított bor.

A felperes fellebbezése folytán az elsőfokú hatóság saját hatáskörében határozatát visszavonta, és módosította a felperes fizetési kötelezettségét akként, hogy a felperes 539.905 Ft jövedéki adó, és 5.399.050 Ft jövedéki bírság megfizetésére köteles. A határozat továbbra is az OBI vizsgálatának eredményére alapította, mégpedig akként, hogy a felperesnél feltalált termék úgynevezett nem habzó köztes alkoholtermék, amelyre vonatkozóan nem rendelkezett adóraktári engedéllyel, ezzel követte el a jövedéki törvénysértést.

A határozat ellen a felperes ismét fellebbezett, a jövedéki törvénysértés elkövetését nem vitatva arra hivatkozott, hogy a jövedéki adó és jövedéki bírság kiszabása kizárólag az OBI által megmintázott tétellel azonos tételnek minősülő 72 liter vonatkozásában indokolt.

Az alperes módosított határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A határozat kifejtette, hogy az OBI mintavételi jegyzőkönyvében a kérdéses terméket 40.84 hektoliterben állapította meg. Ezt a jegyzőkönyvet a felperes felelős vezetője észrevétel nélkül aláírta.

A felperes az OBI jogerős határozatával szemben keresetet nyújtott be a bírósághoz, a bíróság azonban a keresetindítási határidő elmulasztása miatt az ügyet érdemben nem vizsgálta, hanem a felperes keresetét idézés kibocsátása nélkül utasította el.

A felperes keresetében az alperes jogerős határozatának akkénti megváltoztatását kérte, hogy a jövedéki fizetési kötelezettség 72 liter termék vonatkozásában jogszerű.

Az alperes kérte a kereset elutasítását és fenntartotta a határozatában foglaltakat.

A Bács-Kiskun Megyei Bíróság 5.K.21.261/2007/12. számú ítéletével az alperes keresettel támadott határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokon eljáró közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtette, hogy egyetértve az alperessel az OBI által a mintavételről és vizsgálatról készített jegyzőkönyvet a Pp. 195. § /1/ bekezdése alapján közokiratnak minősülnek. A Pp. 195. § /5/ bekezdése szerint azonban a közokirattal szemben is lehet ellenbizonyításnak helye.

Az elsőfokú bíróság szerint ezzel kapcsolatos ellenbizonyítás a jelen eljárásban is lehetséges lett volna.

Az elsőfokú bíróság kitér arra, hogy a szakértői vélemény nem azonos a szakhatóság előzetes hozzájárulásával.

Az elsőfokú bíróság ítélete szerint nincsen olyan jövedéki törvényi előírás és más jogszabály sem, amely az OBI-t szakhatóságként nevezné meg. Kétségtelen, hogy a szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról szóló 1997. évi CXVI. törvény az OBI jogosítványait meghatározza, de nem hatalmazza fel a jövedéki eljárásban szakhatóságként való közreműködésre. Így nincs akadálya annak, hogy a felperes a Pp. 195. § /5/ bekezdésében írott lehetőséggel éljen a közokirat tartalma, azaz a hamisított bornak minősített tétel mennyisége tekintetében. Ezért az elsőfokú bíróság a keresettel támadott határozatokat hatályon kívül helyezte és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte.

Az új eljárásban lehetőséget kellett adni arra, hogy a felperes ellenbizonyítást terjesszen elő, és ennek érdemi vizsgálatát el kell végezni.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Kérte az ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását.

A felülvizsgálati kérelem hangsúlyozza, hogy a felperes azzal a magatartásával, hogy olyan bort állított elő, amely nem felelt meg a bortörvény előírásának, a Jöt. előírásait is megsértette.

Az OBI hivatkozva a bortörvényre és a Jöt. végrehajtási rendeletére, hatósági ellenőrzést végzett. Így az ellenőrzés ténymegállapításait tartalmazó határozatot szakhatóság által kiállított okiratnak kellett tekinteni.

Ezen túl hivatkozott arra is, hogy a felperes által felajánlott nyilvántartások már a közigazgatási eljárásban egyszer felülvizsgálatra kerültek, és megállapították, hogy ezek az iratok nem alkalmasak a felperes álláspontjának alátámasztására.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A perbeli esetben a felperes nem vitatta, hogy az OBI által lefolytatott ellenőrzés olyan bort, mint úgynevezett köztes alkoholterméket talált készletei között, mely borminősége miatt hamisított bornak minősül. A felperes ezzel megsértette a jövedéki adóról és jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 1997. évi CIII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) 60. §-a alapján alkalmazandó 57. § /1/ bekezdését, mivel úgynevezett nem habzó köztes alkoholtermékekre nem rendelkezett adóraktári engedéllyel. Ezzel a Jöt. 76. § /1/ bekezdés a) és b) pontja alapján jövedéki bírság kiszabásának jogalapja fennállott.

A felek közötti vita kizárólag abban volt, hogy a felperes milyen mennyiségű termékekre követte el a jogsértést. Így ennek következményeként milyen mértékű bírsággal sújtható.

A vámhatóság a határozatát az OBI által lefolytatott helyszíni ellenőrzés adataira alapozta, újabb helyszíni ellenőrzést nem tartott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az OBI által a mintavételről és vizsgálatról készült jegyzőkönyv a Pp. 195. § /1/ bekezdése szerint közokiratnak minősül. Elemzése szerint azonban vizsgálendő, hogy az OBI szakhatóságként, vagy szakértőként járt-e el.

Az elsőfokú bíróság e kérdést úgy döntötte el, hogy az OBI-t sem a jövedéki törvény, sem a bortörvény nem hatalmazza fel szakhatósági közreműködésre, ezért vizsgálati jegyzőkönyvre alapított határozata, bár a Pp. 195. § alapján közokiratnak minősül, ezen túl azonban csak szakértői bizonyíték, amely ellen a hamisított bornak minősített tétel mennyisége tekintetében van helye ellenbizonyításnak, melyet le kellett volna folytatni.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság téves kiinduló pontja miatt téves következtetésre jutott, a perben eldöntendő kérdés ugyanis nem az OBI hatáskörének eldöntése volt.

Itt jegyzi meg a Legfelsőbb Bíróság, hogy az OBI sajátos hatáskörrel és jogosítványokkal működik a borgazdálkodás körében. Ugyanis az 1997. évi CXXI. törvény (bortörvény) 66. § /1/-/3/ bekezdése, 68. § /1/ bekezdése alapján hatósági ellenőrzést végezhet, amelynek eredményeként szankciót is alkalmazható (73. § /1/ bekezdés) ugyanakkor a Jöt. végrehajtására kiadott 35/1997. (XI.26.) PM rendelet 24. § /5/ bekezdésének b) pontja feljogosítja arra is, hogy szőlőbor-mintát vizsgáljon, mint erre akkreditált laboratórium.

Ettől függetlenül nem volt vitás az sem, hogy az OBI által lefolytatott helyszíni ellenőrzés jegyzőkönyve azt rögzítette, hogy adott ellenőrzéskor a megmintázott fehér borból 2 literes műanyag palackozással 40,84 hektoliter mennyiség volt készleten. A felperes ezt a jegyzőkönyvi megállapítást nem vitatta - a jegyzőkönyvet képviselője észrevétel nélkül aláírta - hanem az volt az álláspontja, hogy a jogszabály szerint csak 72 litert kell a bírságolásnál figyelembe venni.

E kérdés eldöntése tehát jogkérdés és nem az, hogy a közokirat mennyiségi megállapításával szemben van-e helye ellenbizonyításnak. A jogkérdést a Legfelsőbb Bíróság az alperessel egyezően eldönthetőnek tartotta. A felperes ugyanis arra hivatkozott, hogy azért kell 72 litert alapul venni, mivel a nyilvántartásokból a pincekönyvből megállapítható, hogy ebben az időszakban 2003. december 29-i palackozással 72 liter került kiadásra.

A felperes által hivatkozott rendelkezés a szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról szóló 106/1997. (XII.19.) FM rendelet a borászati termékek mintavételének rendjéről szóló 4. § /2/ bekezdése szerint az ellenőrzött termékhalmozat úgy kell megválasztani, hogy azonos termelői helyen gyártott, azonos megnevezésű, jelölésű és

csomagolású (azonos nap, műszak, szállítmány) termékből álljon. A tárolás és a szállítás során a tartályban lévő termék minden egysége termékhalmaznak minősül.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a felperes által hivatkozott jogszabályi rendelkezés kizárólag a borászati termékek mintavételének rendjéről tartalmaz előírásokat, ez a rendelkezés nem alapíthatja meg a jövedéki bírság alapjának meghatározását, és nincs köze ahhoz, hogy a felperes által készletezett bor mennyisége mennyi volt, illetőleg hogy ezt a mennyiséget hogyan kell számításba venni. Az OBI által a helyszíni ellenőrzéskor felvett vizsgálati jegyzőkönyv, ahogy a felperes is írja, felülvizsgálati ellenkérelmében, "a jegyzőkönyv helyesen tartalmazza a vizsgált tételek fajtaját, megnevezését, és mennyiségét".

A Legfelsőbb Bíróság szerint nincs jelentősége viszont e mondat folytatásaként írt felperesi megjegyzésnek miszerint "nem tartalmazza azonban az egyes termékhalmaok pontos mennyiségét és fajtaját". A termékhalmazi mennyiségének ugyanis csak a borászati termékek mintavételénél van jelentősége. Nincsen azonban olyan Jöt. rendelkezés, amely szerint a jövedéki bírság alapja mindig csak a megállapított időszakú palackozott mennyiség lehet.

A felperes által a közigazgatási eljárásban becsatolt pincekönyvi, illetőleg számítógépes bizonylatok nem voltak alkalmasak annak cáfolatára, hogy az OBI által az elsőfokú bíróság által is közokiratnak minősülő jegyzőkönyvben rögzített mennyiség valóságának cáfolatát adja.

A vizsgálati jegyzőkönyv ugyanis azt rögzítette, hogy mi az a készleten lévő hamisított bornak minősülő szeszesital mennyiség, amely tekintetében a felperes nem rendelkezett adóraktári engedéllyel, így ezen mennyiségre vonatkozóan elkövette a jövedéki törvénysértést. További újabb vizsgálati eljárás lefolytatására nincsen szükség. A felperes ugyanis a rendelkezésre álló bizonyítékokat már betérjesztette, így annak alperesi vizsgálata megtörtént.

Az új eljárásban nincs szükség olyan bizonyításra, amely a tényállás feltárásához még kellene.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /4/ bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította.

A pervesztes felperest a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte elsőfokú és felülvizsgálati eljárási illeték fizetésére.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § /1/ bekezdése, 50. § /1/ bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § /2/ bekezdése alapján köteles megfizetni.

Budapest, 2009. január 29.

**Dr. Lomnici Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Danziger Éva sk. előadó
bíró, Dr. Kárpáti Magdolna sk. bíró**